

Teknisk brottsplatsundersökning på Mellersta Österbottens fältchefsområde

En fenomenografisk undersökning om behovet av fortbildning
beträffande teknisk brottsplatsundersökning för ordningspoliser på
Mellersta Österbottens fältchefsområde

Simon Hagman

11/2020

Referat

Författare	Examen	
Simon Hagman	Polis YH (2018)	
Publikationens namn	Offentlighetsgrad	
Teknisk brottsplatsundersökning på Mellersta Österbottens fältchefområde – En fenomenografisk undersökning om behovet av fortbildning beträffande teknisk brottsplatsundersökning för ordningspoliser på Mellersta Österbottens fältchefsområde	Offentlig	
Handledare	Lärdomsprovets form	
Carl-Gustav Snellman Sabina Jordan	Undersökande lärdomsprov	
Referat		
<p>Syftet med detta lärdomsprov är att undersöka om det finns behov av fortbildning beträffande teknisk brottsplatsundersökning för ordningspoliser på Mellersta Österbottens fältchefsområde. Lärdomsprovets undersökningsfrågor är:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Vilka faktorer kan ligga bakom eventuella brister i teknisk brottsplatsundersökning utförda av ordningspoliser?2. Finns det behov av fortbildning beträffande teknisk brottsplatsundersökning på Mellersta Österbottens fältchefsområde? <p>Lärdomsprovets metod är kvalitativ med fenomenografi som grund. Materialinsamlingen har gjorts genom öppna semistrukturerade intervjuer med tre respondenter. Som respondenter har använts två ordningspoliser och en kriminaltekniker. Samtliga poliser arbetar inom Österbottens polisinsättning.</p> <p>Teorin i denna undersökning baserar sig på litteratur om teknisk brottsplatsundersökning samt på lagstiftning som berör ämnet. I teorikapitlet behandlas lagstiftning som styr teknisk brottsplatsundersökning samt relevant teoretiskt underlag innehållande begrepp och metoder som används vid teknisk brottsplatsundersökning vid egendomsbrott. Vidare presenteras grundutbildningen i teknisk brottsplatsundersökningen som fås från Polisyrkeshögskolan.</p> <p>Resultatet i denna undersökning visar på att det finns behov av fortbildning kring teknisk brottsplatsundersökning. I undersökningen framkommer olika faktorer som kan ligga bakom eventuella brister i teknisk brottsplatsundersökning. Respondenterna nämner inställning och rädsla som faktorer vilka kan skapa brister i utföranden.</p>		
Sidantal	Månad och år då granskningen skett	Lärdomsprovets kod (OPS)
32 + 2 sidor	11/2020	YH2018LP
Nyckelord		
Teknisk brottsplatsundersökning, fortbildning, polisarbete, fenomenografi, ordningspolis		

Abstract

Author	Degree	
Simon Hagman	Polis (YH)	
Name of the publication	Publicity degree	
Teknisk brottsplatsundersökning på Mellersta Österbottens fältchefområde – En fenomenografisk undersökning om behovet av fortbildning beträffande teknisk brottsplatsundersökning för ordningspoliser på Mellersta Österbottens fältchefsområde	Public	
Supervisors	The thesis is a:	
Carl-Gustav Snellman Sabina Jordan	Theoretical thesis	
Abstract		
<p>The aim of this thesis is to investigate if there is need for further training and education regarding crime scene investigation for the police responsible for the maintenance of law and order in the district of central Ostrobothnia. The investigative questions of this thesis are:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Which factors might be the reason behind possible lack in quality of crime scene investigation conducted by law and order police officers?2. Is there a need for further training and education regarding crime scene investigation in the district of central Ostrobothnia? <p>This thesis was done with the qualitative research method and with phenomenology as a base. Material for this thesis was gathered through open semi-structured interviews with three respondents. The respondents were made up of two law and order police officers and one crime scene investigator, all of them working as police officers in the police department of Ostrobothnia.</p> <p>The theory of this investigation is based on crime scene investigation literature and legislation regarding the subject. Legislation guiding technical crime scene investigation is discussed in the theory chapter, as well as relevant theoretical foundation with necessary terminology and methods used in crime scene investigation of property crime. Further the basic education in crime scene investigation from the Police University College is presented.</p> <p>The result of this investigation is showing that there is a need for further training and education regarding technical crime scene investigation. Several possible causative factors emerge from the investigation. The respondents mention their attitude and fear as factors that might affect the performance.</p>		
Number of pages	Month and year when the review took place	Thesis code (OPS)
32 + 2 pages	11/2020	YH2018LP
Keywords		
Technical crime scene, further training, police work, phonomyography, law and order police		

INNEHÅLL

1	INLEDNING	1
1.1	Syfte och undersökningsfrågor	2
1.2	Begrepp	2
1.3	Avgränsningar	3
1.4	Tidigare undersökningar	3
1.5	Disposition	4
2	TEORI.....	4
2.1	Teknisk brottsplatsundersökning	5
2.2	Lagstiftning	6
2.3	Egendomsbrott	8
2.3.1	Verktygsspår	9
2.3.2	Skoavtryck	10
2.3.3	Glasundersökningar	12
2.3.4	Fingeravtryck	12
2.3.5	Biologiska spår.....	13
2.4	Grundutbildning inom teknisk brottsplatsundersökning	14
2.4.1	Polisyreshögskolans utbildning i teknisk brottsplatsundersökning.....	14
2.4.2	Mellersta Österbottens utbildning i teknisk brottsplatsundersökning	14
3	FENOMENOGRAFI SOM UNDERSÖKNINGSMETOD	15
3.1	Fenomenografi	15
3.2	Hermeneutik.....	16
4	MATERIAL OCH ANALYSMETOD	17
4.1	Materialinsamling	17
4.2	Analys	18
4.3	Reliabilitet och validitet	19
4.4	Forskningsetik.....	20
5	RESULTAT	20
5.1	Respondentens bakgrund	20
5.2	Teknisk brottsplatsundersökning	21
5.3	Fortbildning.....	26
6	SAMMANFATTNING OCH AVSLUTANDE DISKUSSION	29
	REFERENSER.....	31
	BILAGOR	

1 INLEDNING

Idén till detta lärdomsprov väcktes under en föreläsning i teknisk brottsplatsundersökning vid Polisyrkeshögskolan. Under föreläsningarna nämnde utbildarna att det finns olika utvecklingsområden när det gäller utförandet av tekniska brottsplatsundersökningar bland ordningspoliser. Genom ändrade arbetsrutiner kunde ordningspoliser optimera tillvaratagande av bevismaterial på en brottsplats. Med koncentrerade åtgärder kan ordningspoliser uppnå en högre kvalitet på undersökningen. Ifall brister förekommer vid teknisk brottsplatsundersökning kan det leda till att bevismaterial lämnas kvar på brottsplatsen och den eventuella gärningsmannen går fri. Man kan därför konstatera att teknisk brottsplatsundersökning är ett viktigt delmoment i förundersökningsprocessen, främst för att hitta en misstänkt så att brottet kan bli utrett.

Kort efter föreläsningarna, kontaktade jag en vän som jobbar som polis inom Österbottens polisinrättning och vi funderade kring ämnet. Informationen jag fick av polisen gav mig goda idéer att bygga upp ett undersökande arbete om det finns behov av fortbildning beträffande teknisk brottsplatsundersökning riktat till ordningspoliser.

I detta lärdomsprov undersöks om det finns behov av fortbildning beträffande teknisk brottsplatsundersökning för ordningspoliser, samt vilka faktorer som kan ligga bakom eventuella brister i teknisk brottsplatsundersökning. Det geografiska forskningsområdet jag valt är Mellersta Österbottens fältchefsområde. Området Österbotten valde jag, eftersom jag utfört min arbetspraktik inom Österbottens polisinrättning och därför ligger området i mitt eget intresse.

Teknisk brottsplatsundersökning utförs vid trafikolyckor, stölder, rån, inbrott, våldsbrott, dödsfall, bedrägerier, förskingring, sexualbrott, fallolyckor och så vidare. I denna undersökning fokuseras främst på snatteri, stöld, rån och skadegörelse, vilka hör till egendomsbrottskategorin och är bland de vanligaste brotten där teknisk brottsplatsundersökning utförs. Ordningspoliser utför teknisk brottsplatsundersökning i bland annat enklare egendomsbrottsärenden, så därför kommer jag att avgränsa arbetet till egendomsbrott.

Jag karakteriserar undersökningen som en fenomenografisk undersökning. I en sådan undersökning är man ute efter människors uppfattningar utan att man själv tar ställning till ifall deras uppfattningar är korrekta eller inte (Kroksmark, 2007, s. 5). I undersökningen

strävas till att ta reda på faktorer, uppfattningar och upplevelser av ett visst behov. Jag tar dock inte själv ställning till vad som är rätt eller fel. Fenomenografisk undersökning grundar sig på tolkningar, och därför kommer jag som undersökare att använda mig av stödvetenskapen *hermeneutik* i undersökningen (Patel & Davidson, 2011, s. 28–29).

Det geografiska forskningsområdet jag valt är Österbotten. Därav kommer polisinsättningen i Österbotten att ha nytta av detta arbete för planering av utbildningar samt för att kartlägga utvecklingsområden. Detta arbete kan även komma till nytta i andra polisinsättningar i Finland, eftersom samma typer av utvecklingsområden ofta brukar finnas inom samma organisation oberoende av ort. För mig själv kommer detta arbete att ge en djupare insyn i ämnet teknisk brottsplatsundersökning men även metoden för hur man undersöker behov av utbildning samt kartläggning av utvecklingsområden.

1.1 Syfte och undersökningsfrågor

Syftet med detta lärdomsprov är att undersöka om det finns behov av utbildning beträffande teknisk brottsplatsundersökning för ordningspoliser på Mellersta Österbottens fältchefsområde.

Med *teknisk brottsplatsundersökning* avses att på en brottsplats; säkra, ta tillvara och på ett nödvändigt sätt behandla olika slags prov. En brottsplatsundersökning görs för att undersöka om ett brott har begåtts, kartlägga hur den misstänkte har handlat på brottsplatsen, undersöka om den misstänkte lämnat efter sig spår som kan koppla ihop denne med brottet, samt undersöka om det finns spår på brottsplatsen som kan fria en misstänkt gärningsperson. (Polisen 2018.)

För att undersöka det valda syftet har jag framställt två undersökningsfrågor:

1. Vilka faktorer kan ligga bakom eventuella brister i teknisk brottsplatsundersökning utförda av ordningspoliser?
2. Finns det behov av utbildning beträffande teknisk brottsplatsundersökning på Mellersta Österbottens fältchefsområde?

1.2 Begrepp

I detta delkapitel listas och förklaras polisiära begrepp som framkommer i undersökningen.

- En *ordningspolis* är en polis som arbetar inom övervaknings- och alarmverksamheten. Som ordningspoliser arbetar yngre-, äldre- och överkonstaplar.

- *Mellersta Österbottens fältchefsområde* är ett av de tre fältchefsområden som finns inom Österbottens polisinrättning. Österbottens polisinrättning består av landskapen Mellersta Österbotten, Kust-Österbotten och Södra Österbotten (Polisen 2018.)
- *Undersökningsväska* är den väska som ordningspoliser använder under teknisk brottsplatsundersökning. Undersökningsväskan finns i alla patrullbilar och i den finns alla de redskap och material som behövs för att utföra brottsplatsundersökningar.
- *Kontaminering* betyder enligt Redfox ordbok samma som *sammanblanda* eller *förorena*. I kriminaltekniska sammanhang betyder det att bevismaterial förstörs genom att exempelvis en polis i misstag avsätter sitt eget fingeravtryck på gärningsmannens fingeravtryck. Vid kontaminering sjunker bevisvärdet eller försvinner helt. (Kupper & Olsson, 2013, s. 95.)

1.3 Avgränsningar

Detta lärdomsprov har avgränsats till att inkludera endast *Mellersta Österbottens fältchefsområde*. Området Mellersta Österbotten valde jag dels för att jag själv är hemma från Österbotten och har utfört min praktikperiod på området. Jag har hunnit bli bekant med poliser på Mellersta Österbottens fältchefsområde vilket också var till en fördel i val av respondenter. Jag ville också göra mitt lärdomsprov om ett ämne i Österbotten, eftersom jag i framtiden har en vilja att arbeta inom området. Som respondenter kommer endast manskap och underbefäl att användas, eftersom ordningspoliser som jobbar inom övervakning- och alarmverksamheten i regel består av manskap och underbefäl. I undersökningen har gjorts en avgränsning genom att jag inte har behandlat taktisk undersökning och trafikbrottsärenden, eftersom detta skulle göra arbetet för brett. Vidare har jag avgränsat till att endast behandla teknisk brottsplatsundersökning vid egendomsbrott som snatteri, stöld, rån och skadegörelse. Detta har jag gjort eftersom ordningspolisen i regel endast utför enkla tekniska brottsplatsundersökningsärenden.

1.4 Tidigare undersökningar

Av tidigare publicerade undersökningar är det som jag funnit vara närmaste tangerande mitt eget lärdomsprov *Rikospaikkatutkinnan laatu*¹, (Kilpiäinen, 2016). I den undersökningen kartläggs kvaliteten av teknisk brottsplatsundersökning på Tavastehus polisstations övervakning- och alarmverksamhet. Kilpiäinen (2016) arbete kartlägger kvalitet, medan jag

¹ Kartoitutus teknisen rikostutkinnan tasosta Hämeenlinnan poliisiaseman valvonta- ja hälytyssektorissa. (Brottsplatsundersökningens kvalitet – Kartläggning över teknisk brottsplatsundersökning på Tavastehus polisstations övervakning och alarmsektor, egen översättning.)

i detta lärdomsprov undersöker enskilda ordningspolisers upplevelser, så därför kommer inte Kilpiäinens lärdomsprov att användas i denna undersökning. Läroboken *Tekninen rikostutkinta*² (Himberg, 2002) handlar om teknisk brottsundersökning på ett djupare plan och används som lärobok på Polisyrkeshögskolan. I boken beskrivs teknisk brottsplatsundersökning från ett laboratorieperspektiv och är därför relevant i denna undersökning. Bokens författare Kimmo Himberg har fungerat som chef över centralkriminalpolisens laboratorium och är sedan 2011 rektor för Polisyrkeshögskolan.

1.5 Disposition

Denna undersökning är uppdelad i sex huvudkapitel. I det första kapitlet redogörs för underlaget till undersökningen där syftet, undersökningsfrågor, avgränsningar samt tidigare undersökningar redogörs för och diskuteras. I det andra kapitlet finns teoridelen. I det behandlas lagstiftning som styr teknisk brottsplatsundersökning samt relevant teoretiskt underlag innehållande begrepp och metoder som används vid teknisk brottsplatsundersökning gällande egendomsbrott. I kapitlet redogörs också för vilken grundutbildning som ordnas inom teknisk brottsplatsundersökning, både på Polisyrkeshögskolan och senare i arbetslivet på distriktet. I det tredje kapitlet beskrivs undersökningsmetoden och vilken undersökningstyp som använts. I det fjärde kapitlet behandlas materialinsamling och analys av det insamlade materialet. I det fjärde kapitlet behandlas undersökningens validitet och reliabilitet samt forskningsetiska aspekter. I kapitel fem presenteras undersökningens resultat och i det sista kapitlet sammanfattas resultaten med slutdiskussion.

2 TEORI

I lärdomsprovets teoridel behandlas teori som denna undersökning grundas på. Teknisk brottsplatsundersökning öppnas upp på ett allmänt plan för att redogöra för betydelsen. Ordningsspoliser utför brottsplatsundersökning i mindre komplexa egendomsbrottsärenden, så därför kommer jag att redogöra för vilka olika tekniska undersökningar som utförs vid vissa egendomsbrott. Teknisk brottsplatsundersökning innefattar många olika begrepp och metoder, så dessa kommer att öppnas upp och förklaras. I arbetet med teknisk brottsundersökning finns det stadgat lagar som styr arbetet och därför kommer även lagtexter att behandlas i teoridelen.

² Tekninen rikostutkinta – Johdatus forensiseen tieteseen. (Teknisk brottsundersökning – Introduktion till kriminalteknik, egen översättning.)

2.1 Teknisk brottsplatsundersökning

Syftet med teknisk brottsplatsundersökning är att undersöka om det finns skäl att misstänka att ett brott begåtts, och i så fall kartlägga hur den misstänkte har handlat på brottsplatsen, leta efter brottsspår som eventuellt kan sammanföras med den misstänkte, samt undersöka om det finns spår på brottsplatsen som kan fria en eventuell misstänkt gärningsperson. Under teknisk brottsplatsundersökning rekonstrueras händelsekedjans förlopp med noggrann dokumentation och analys på brottsplatsen. Ifall den misstänkta har lämnat spår på brottsplatsen och dessa kan tillvaratas, kan spåren eventuellt senare användas som bevis i förundersökning, både i frågorna vem gärningsmannen är och vad gärningsmannen har gjort på brottsplatsen. (Statens kriminaltekniska laboratorium, 2014, kapitel 2:1, s. 1.)

Brottsplatsundersökning kan delas in i två olika kategorier, teknisk brottsundersökning och taktisk brottsundersökning. Den taktiska undersökningen utreds främst genom misstänkt-, målsägande- och vittnesförhör samt spaning och olika tvångsmedelsåtgärder. Inom den tekniska brottsundersökningen görs undersökningar på själva brottsplatsen, en så kallad platsundersökning. På brottsplatsen görs spårsäkringar, omhändertagning av material, dokumentering samt rekonstruktioner av olika slag. De säkrade spåren, samt omhändertagna materialen skickas sedan till Centralkriminalpolisens kriminaltekniska laboratorium för analys. Centralkriminalpolisens kriminaltekniska laboratorium gör sedan en rapport om vad som framkommit i deras undersökning. (Himberg, 2002, s. 7.)

Centralkriminalpolisens kriminaltekniska laboratorium i Vanda är den aktör som gör analyser på spår som samlats in som bevismaterial vid ett misstänkt brott. Årligen utförs över 100 000 prov på Centralkriminalpolisens kriminaltekniska laboratorium. Centralkriminalpolisens kriminaltekniska laboratorium är det enda kriminaltekniska laboratoriet i Finland. Laboratoriet gör aktivt samarbete med tekniska brottsundersökningscentraler för att underlätta undersökningsprocessen. (Polisen 2018.)

Polisstyrelsens föreskrift angående ordnande av teknisk brottsundersökning 2020/2013/4592 definierar teknisk brottsplatsundersökning enligt följande:

Med teknisk brottsundersökning avses åtgärder som vidtas under ledning av en allmän ledare eller en undersökningsledare, där man i anslutning till förundersökningen av ett brott, en olycka, en annan händelse eller i anslutning till en polisundersökning eller handräckning tar fotografier, gör upp skisser, tar prover eller på något annat sätt samlar in information om det ärende som undersöks. Förberedande behandling och undersökning av prover i tekniska brottsundersökningscentraler, undersökning av prover i Centralkriminalpolisens kriminaltekniska laboratorium eller hos

laboratoriets underleverantörer samt rapportering av resultat och slutsatser av dessa undersökningar utgör också teknisk brottsundersökning. Teknisk brottsundersökning omfattar också kriminaltekniska undersökningar som polisenheterna har begärt av andra än kriminaltekniska laboratoriet och rapportering av dessa undersökningar. (Polisstyrelsens föreskrift, 2020/2013/4592, om ordnandet av teknisk brottsundersökning, s.1.)

2.2 Lagstiftning

Polislagen (872/2011) är den lag som styr polisverksamheten i Finland. Polislagen ger grunden för all polisverksamhet genom bestämmelser om polisens skyldigheter och befogenheter. Polisens verksamhet och befogenheter framkommer även i andra lagar och förordningar, som till exempel polisförordningen, förundersökningslagen, tvångsmedelslagen, vägtrafiklagen och strafflagen. Vidare finns polisstyrelsens anvisningar och föreskrifter inom olika områden som ger tydligare direktiv om hur polisens verksamhet skall utföras.

Enligt polislagen 1§ 1 mom. (Finlex, 872/2011) är polisens huvudsakliga uppgifter att;

trygga rätts- och samhällsordningen, skydda den nationella säkerheten, upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt att förebygga, avslöja och utreda brott och föra brott till åtalsprövning. Polisen ska upprätthålla säkerheten i samarbete med andra myndigheter samt med sammanslutningar och invånarna och sköta det internationella samarbete som hör till dess uppgifter.

Enligt polisförordningen (Finlex, 110/1992, 15a§) har en polisman vid utförandet av sina uppgifter i hela landet sådana befogenheter som anges i polislagens 1§.

I polislagens andra kapitel har stadgats om polisens allmänna befogenheter. I kapitlet ges polisen särskilda befogenheter för att kunna utföra tjänsteuppdrag inom Finlands territorium. För att en polisman skall ges befogenheter krävs det att polisen utför ett tjänsteuppdrag, polisen är inom Finlands gränser och att den ifrågavarande polisen har en tjänsteställning som ger rätt till de särskilda befogenheterna.

I polislagens första kapitel står det att till polisens uppgift hör att *”upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt att förebygga, avslöja och utreda brott och föra brott till åtalsprövning”*. I förundersökningslagen (805/2011) stadgats om vad som skall utredas vid misstanke om brott.

Vid förundersökning utreds enligt vad ärendets art förutsätter, det misstänkta brottet, de förhållanden under vilka det har begåtts, den skada som har orsakats och den vinning som har fått genom brottet, parterna och övriga omständigheter som måste klarläggas för

åtalsprövning och bestämmande av påföljderna för brottet. (Finlex, 805/2011, 2 §1 mom.)

Förundersökningslagen har en central roll när det gäller brottsutredningen. För att förundersökningen skall få ett så bra resultat som möjligt behöver brottets omständigheter utredas så noggrant som möjligt. Den tekniska brottsundersökningen har en viktig roll genom de insamlade bevisen från brottsplatser som senare eventuellt kan användas i förundersökningen och vidare rättsprocesser. Den tekniska undersökningen har alltså en betydelsefull roll i att uppfylla lagens bestämmelser när det gäller utredande av brott.

I polislagen (Finlex, 872/2011) kapitel 2, 8§ gällande polisens befogenheter står det om avspärning av platser och områden. Vid en teknisk brottsplatsundersökning är det vid särskilda fall viktigt att hålla utomstående människor på avstånd från brottsplatsen för att skydda brottsplatsen mot *kontaminering*³. Detta betyder att en polisman med stöd av polislagens 2 kapitel, 8§, har rätt att;

spärra av, stänga eller utrymma platser och områden som är i allmänt bruk eller förbjudna eller begränsa trafiken där, om detta behövs för att upprätthålla allmän ordning och säkerhet, för att trygga polisundersökning eller för att trygga åtgärder på en olycksplats eller för att skydda den personliga integriteten hos den som är föremål för en åtgärd eller egendom som är i fara.

En polisman får på order av en polisman som hör till befälet och i brådskande fall också utan order spärra av eller utrymma ett område som omfattas av hemfrid eller offentlig frid, om detta är nödvändigt för att avvärja en fara som omedelbart hotar liv eller hälsa och om de som finns på området inte annars kan skyddas.

Tvångsmedelslagen (Finlex, 806/2011) är också en viktig lag inom förundersökningen och polisarbete. Under teknisk brottsplatsundersökning beslagtas ofta olika föremål från brottsplatsen som senare används som bevis. Föremålen kan tillhöra gärningsmannen, målsägande eller så är ägaren av föremålet okänd. Tvångsmedelslagen styr bestämmelser om beslag av olika föremål. I tvångsmedelslagen kapitel 7, 1§ stadgas om polisens rätt att ta i beslag olika föremål, egendom och handlingar.

Föremål, egendom och handlingar får tas i beslag, om det finns skäl att anta att de kan användas som bevis i brottmål, de har avhärts någon genom brott, eller de döms förverkade.

³ *Kontaminering* betyder att bevismaterial förstörs genom att exempelvis en polis planterar sitt eget fingeravtryck på gärningsmannens fingeravtryck. Vid kontaminering sjunker bevisvärdet eller försvinner helt. (Kupper & Olsson, 2013, s. 95.)

I Förundersökningslagen (Finlex, 805/2011) kapitel 3, 3§ skrivs om polisens allmänna undersökningsskyldighet.

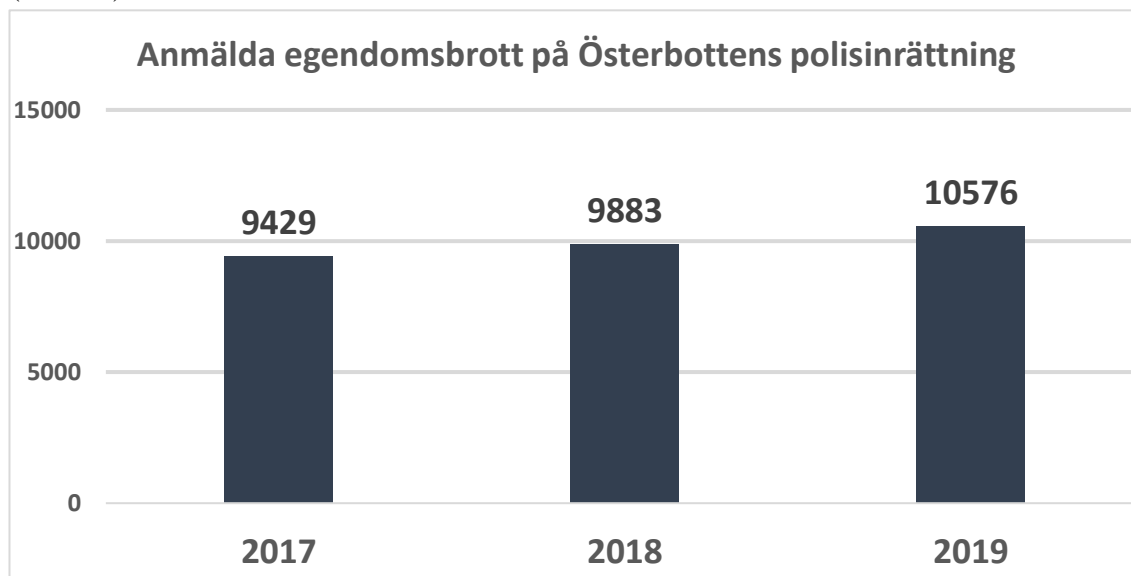
Förundersökningsmyndigheten ska göra förundersökning när det på grund av anmälan till den eller annars finns skäl att misstänka att ett brott har begåtts.

Innan förundersökningen inleds ska förundersökningsmyndigheten vid behov utreda omständigheterna i samband med en sådan misstanke om brott som avses i 1 mom. särskilt så att ingen grundlöst behandlas som misstänkt för brott och så att ett beslut om att inte göra förundersökning kan fattas enligt 9 § 1 mom. eller 10 § 1 mom., om ärendet kräver det. I fråga om de åtgärder som vidtas innan förundersökningen inleds iakttas bestämmelserna i denna lag i tillämpliga delar.

Undersökningsledaren ska vid behov fatta beslut om huruvida förundersökning ska göras och eventuella omständigheter som behövs för att fatta beslutet utredas. Förundersökningsåtgärder som utredningen av ärendet förutsätter får vidtas innan undersökningsledaren fattar sitt beslut.

2.3 Egendomsbrott

Egendomsbrott är ett vanligt förekommande brott om man ser till statistik. Enligt figur 1 nedan framkommer att 10 576 anmälningar om egendomsbrott gjordes 2019 inom Österbottens polisinrättning, vilket är en ökning på 693 anmälningar från året innan. Egendomsbrott kan omfatta allt från stöld, förskingring, bedrägeri till skadegörelse (PolStat).

Figur 1: Statistik över anmälda egendomsbrott från Polisens resultatinformationssystem PolStat.

När den första polispatrullen kommer till en brottsplats behöver de känna till vilka saker som skall göras i vilken ordning. På en brottsplats behöver ordningspolisen göra upp en plan för

hur de går tillväga, vilken väg polisen tar sig in i en byggnad där ett inbrott skett, utreda ifall området behöver avspärras, kontrollera hur omgivningen ser ut, bestämma vem i patrullen som gör vad under platsundersökningen och så vidare. Polisen som kommer till platsen behöver nödvändigtvis inte direkt på plats få reda på vad som har hänt eller känna till om det faktiskt skett ett brott. Ordningspolisens uppgift är att samla in eventuella spår som senare skickas vidare till Centralkriminalpolisens kriminaltekniska laboratorium för analys. Som första patrull på en brottsplats kan det vara bra att ha en checklista för att försäkra att man gör det som behöver göras på platsen. (Statens kriminaltekniska laboratorium - SKL, 2011, s. 13.)

Vid inbrott lämnas ofta spår av gärningsmannen. Spåren kan i första hand vara verktygsspår från uppbrutna dörrar eller fönster, skoavtryck både på in- och utsidan av byggnaden samt fingeravtryck och DNA på olika föremål. I de följande kapitlen förklaras de vanligaste brottsspåren som kan hittas vid egendomsbrott.

2.3.1 Verktygsspår

Typiska verktygsspår kan hittas på en uppbruten dörr eller ett brutet lås. Spåren kan ofta hittas på det ställe där gärningsmannen tagit sig in i byggnaden med exempelvis en kofot. På dörren eller låset lämnas spår som kan tas tillvara på olika sätt. Det första som alltid skall göras med alla spår är fotografering med linjal bredvid. Spår från inbrott skall alltid fotograferas så noggrant som möjligt, först med helhetsbild, sedan mellanbild och till sist närbild. Det enklaste sättet att tillvarata verktygsspår är att ta loss till exempel dörren eller låset. Om dörren eller annat föremål är svårt att få loss kan man på platsen använda sig av silikonmassa som gjuts på spåret. Massan som man gjutit på verktygsspåret tas sedan med för jämförelse med verktyg. Från verktygsspåret på föremålet kan man i bästa fall sammanföra ett visst verktyg med brytningsmärken. (Himberg, 2002, s. 59.)

Verktyg lämnar ofta avsättningar på brytningsmärket, till exempel röd färg från ett bräckjärn. Färgen från bräckjärnet kan då användas för att eventuellt sammanföra ett verktyg med verktygsspåret. Vid exempelvis seriestölder i ett mindre bostadsområde kan man sammanföra ifall det handlar om samma verktyg som använts vid inbrotten. Ifall verktygsspåren kan konstateras vara samma, stärks misstanken att det kan handla om samma gärningsman. Ifall polisen på en inbrottsbrottsplats hittar ett bräckjärn på marken får verktyget inte komma i fysisk kontakt med verktygsspåret, eftersom det kunde öka kontamineringsrisken. (Statens kriminaltekniska laboratorium, 2014, kapitel 3:1, s. 2–3.)

2.3.2 Skoavtryck

Skoavtryck avsätts på de flesta brottsplatser. Skoavtryck kan indelas i två typer, tredimensionella- och tvådimensionella avtryck. Tredimensionella avtryck avsätts då skon trycks ner i något, till exempel lera eller snö. Tvådimensionella avtryck uppstår då skon avsätter smuts på ett golv (se bild 1 och 2). Skoavtryck av olika slag kan säkras på många olika sätt. Om möjligt skall avtrycket alltid fotograferas med en linjal bredvid spåret så att storleken på avtrycken framkommer. Fotografiet skall tas rätvinkligt rakt uppifrån så att skalan på spåret blir korrekt. Det vanligaste sättet att säkra tvådimensionella skoavtryck är att man lyfter upp spåret med hjälp av klisterfolie (se bild 1). Ett tredimensionellt skoavtryck tillvaratas ofta genom fotografering och med hjälp av modellgips. Modellgipset gjuts ner i skoavtrycket och från gjutningen kan sedan detaljerna av skon framkomma. Om ett tydligt skoavtryck har tillvaratagits är det senare lätt att göra en jämförelsevärdering med skor från en misstänkt skyldig. (Himberg, 2002, s. 57–58; Statens kriminaltekniska laboratorium, 2014, kapitel 3:3, s. 1–3.)

Bild 1: Fotografi av skoavtryck som är upplyft med hjälp av klisterfolie. Källa: Ålands polismyndighet, 2019.

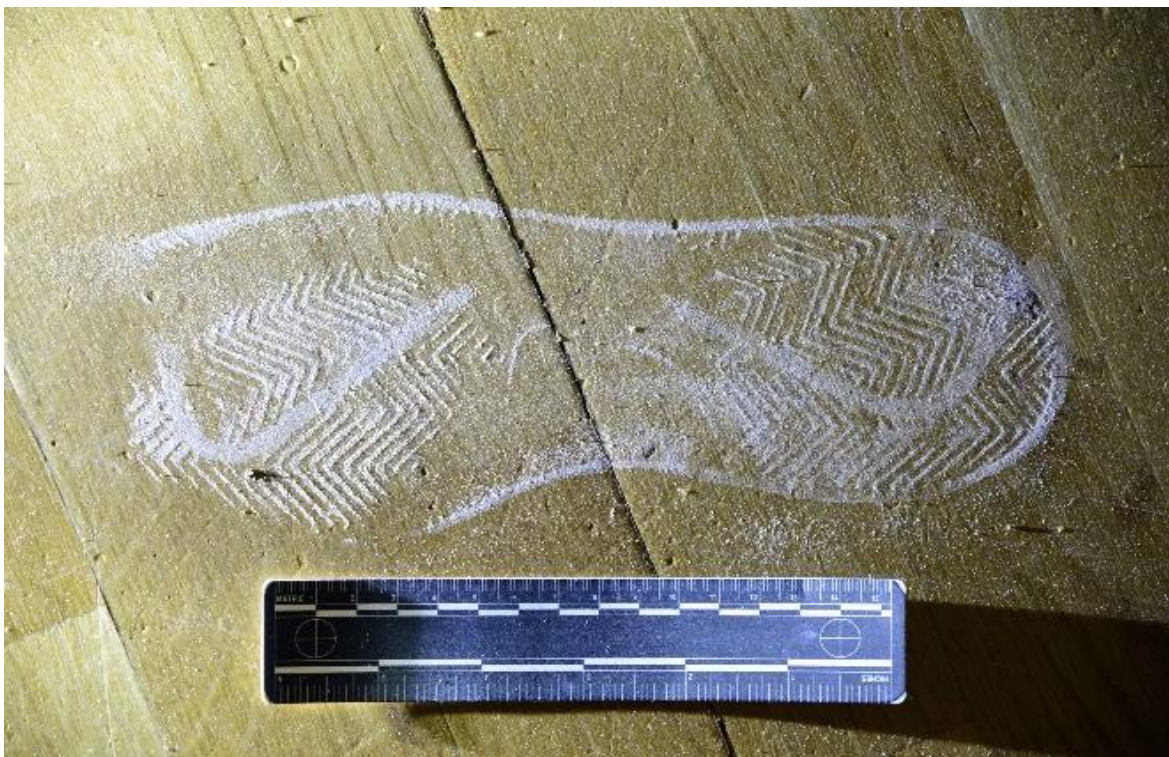

Bild 2: Fotografi av ett tvådimensionellt skoavtryck. Källa: Ålands polismyndighet, 2019.

Bild 3: Fotografi av skomodellen som avgett skoavtrycket på bild 1 och 2. Källa: Ålands polismyndighet, 2019.

2.3.3 Glasundersökningar

Glasundersökningar görs på en brottsplats om inbrottsvägen exempelvis är genom en sönderslagen glasruta. Från brottsplatsen tas tillvara glassplitter eller glasbitar för att sedan undersöka dess typ. Om gärningsmannen kan påträffas och det upptäcks glaspartiklar på kläderna eller under skorna (se bild 4) kan glaset från brottsplatsen och glaset från kläderna jämföras. Forensisk glasundersökning sker i laboratoriemiljö, där glastyperna jämförs med varandra för att ta reda på typen av glas, färgton, tjocklek och *fluorescens*⁴. Vid små glasfragment används mikroskoptechniker. Om glastypen inte går att särskilja görs ett *brytningsindex*⁵ och grundämnessammansättning. För att undvika kontaminering skall kläderna eller glassplitter hållas separata från jämförelsematerialet. (Statens kriminaltekniska laboratorium, 2014, kapitel 3:6, s. 2.)

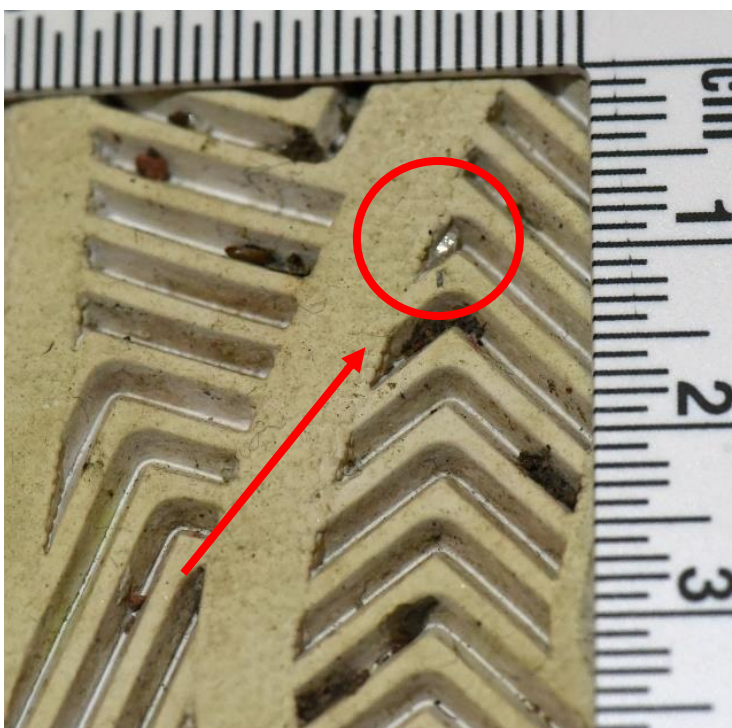

Bild 4: Fotografi av samma skosula som bild 3 där glasbit från krossat fönster hittats.

Källa: Ålands polismyndighet, 2019.

2.3.4 Fingeravtryck

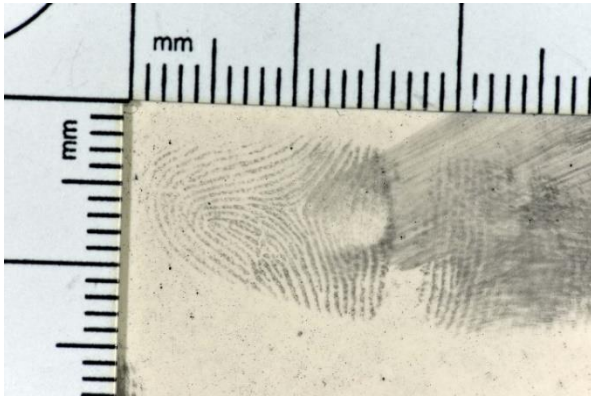
Fingeravtryck är ett av de viktigaste spåren i en brottsplatsundersökning. Med ett bra tillvarataget fingeravtryck kan man koppla ihop avtrycket med en eventuell gärningsperson. Dock krävs det att gärningspersonen från tidigare finns registrerad i polisens register och har lämnat sina fingeravtryck. Fingeravtryck är unika för varje människa, eftersom avtrycket består av papillarlinjer som är olika för varje människa. Med ett bra fingeravtryck kan man

⁴ Fluorescens innebär att ett ämne som har absorberat ljus eller annan elektromagnetisk strålning, återutsänder ljus (Geonord.org, 2020.)

⁵ Ett mått på hur ljuset bryts i ett transparent material. (Statens kriminaltekniska laboratorium, 2014, kapitel 3:6, s. 3.)

koppla ihop att gärningsmannen har befunnit sig på brottsplatsen eller att gärningsmannen rört vid ett visst föremål. (Himberg, 2002, s. 57–58.)

Fingeravtryck kan vara svåra att se med egna ögon. För ordningspolisen som kommer till en brottsplats gäller det att försöka tänka som gärningsmannen, och tänka var den eventuella

gärningsmannen har rört sig och vad han har tagit i med handen. Fingeravtryck kan ofta hittas på exempelvis ett handtag, en flaska eller telefondisplay. (Statens kriminaltekniska laboratorium - SKL, 2011, s. 14.)

Bild 5: Fotografi av fingeravtryck från brottsplats. Källa: Ålands polismyndighet, 2019.

2.3.5 Biologiska spår

Biologiska spår är avtryck och lämningar från människans kropp. Spåren kan bestå av blod, saliv, sperma, hår, vävnadsrester och så vidare. Från de biologiska spåren kan man via analys få ut DNA-spiraler som registreras och sparas i polisens register. DNA är en förkortning av engelskans *deoxyribonucleic acid* och finns i de flesta celltyper hos människor och djur. DNA-spår har under det senaste decenniet utvecklats och idag har DNA-spåren en viktig betydelse vid brottsutredningar. Inom polisen finns en DNA-bank med DNA från registrerade personer. Ju fler personer som blivit registrerade in i polisens DNA-bank desto större chans och bevisvärde skapar det när polisen söker efter en misstänkt gärningsperson. (Kupper & Olsson, 2013, s. 93–94.)

Biologiska spår tillvaratas ofta med hjälp av provtagningssetsen Biopack. Biopack innehåller bomullspinnar och sterilt vatten. Ett vanligt ställe där man kan hitta DNA är kring ett flaskhuvud på en flaska. För att tillvarata DNA fuktas man till att börja med ändan på topsen med sterilt vatten. Efter det för man spetsen på topsen över området där DNA-spår kan finnas så att det biologiska spåret sugas in i bomullspinnens yttersta del. Sedan sätter man bomullspinnen in i Biopack-kuvertet och förseglar kuvertet med säkerhetsetikett. På kuvertet dokumenteras alla detaljer som behövs vid analysen av spåret. När man tillvaratar biologiska spår är det viktigt att komma ihåg kontamineringsrisken, så därför skall alltid minst gummihandskar och munskydd användas. I fall man inte kan tillvarata DNA-spår genom topsning, kan man direkt sätta föremålet i en förseglad papperspåse och skicka hela

föremålet till kriminaltekniska laboratoriet för analys. Beviskedjan vid tillvaratagande av spår behöver alltid hållas oavbruten. Därför är det viktigt med noggrann dokumentation kring, var, när, hur och vem som tillvaratog spåret. (Kupper & Olsson, 2013, 95–98.)

2.4 Grundutbildning inom teknisk brottsplatsundersökning

Teknisk brottsplatsundersökning kan delas in i två kategorier; *krävande teknisk brottsundersökning* som utförs av kriminaltekniker med specialutbildning, samt *teknisk brottsundersökning på grundnivå* som utförs av bland annat ordningspoliser. Alla poliser som fått polisexamen har gått en grundutbildning inom teknisk brottsplatsundersökning. Senare i arbetslivet ordnas fortbildning för att upprätthålla kunskapsnivån.

I polisstyrelsens föreskrift (2020/2013/4592, om ordnandet av teknisk brottsundersökning, s.1) stadgas att polisen behöver kunna utföra teknisk brottsplatsundersökning om man genom undersökningen kan erhålla material som fastslår ett brott eller en annan händelse. Alla polismän skall kunna utföra teknisk brottsplatsundersökning på grundnivå.

2.4.1 Polisyrkeshögskolans utbildning i teknisk brottsplatsundersökning

Polisyrkeshögskolan ansvarar för att studerande skall få grundläggande utbildning i teknisk brottsplatsundersökning. Alla poliser som avlagt polisexamen skall ha expertis att utföra teknisk brottsplatsundersökning på grundnivå i samband med brotts-, olycks- eller andra händelser. Poliser som avlagt polisexamen skall kunna ta fotografier, göra upp skisser och ta prover samt ha beredskap att utföra personregistreringar. (Polisstyrelsens föreskrift, 2020/2013/4592, om ordnandet av teknisk brottsundersökning, s. 4.)

Under grundutbildningen studeras teori kring teknisk brottsplatsundersökning och efter det byggs det upp fiktiva uppdrag under vilka studerande praktiskt får öva sina kunskaper i teknisk brottsplatsundersökning.

2.4.2 Mellersta Österbottens utbildning i teknisk brottsplatsundersökning

På Mellersta Österbottens fältchefsområde har ordnats utbildningsdagar för ordningspoliser ungefär en gång per år sedan 2009. Utbildningarna ordnas av distriktets kriminalteknikavdelning i samband med ordningspolisernas maktmedelsdag. Utbildningen kallas för *första patrull på plats*, och under utbildningen får ordningspoliser i mindre grupper öva på praktiska utföranden i enkla brottsplatsundersökningar. Utbildningarna är till för att ge ordningspoliserna repetition om vad som skall göras på en brottsplats. På utbildningarna har ordningspoliserna gått igenom fotografering, DNA-prov, fingeravtryck, skoavtryck samt hur man gör rapporter. Enligt en ny kvalitetsstandard som nyligen kommit krävs att

kriminaltekniker redogör för vilken utbildning som getts, vem som deltagit och vem som fungerat som utbildare. Vidare framkommer från den anonyma källan att man på kriminalteknikavdelningen i Karleby dokumenterar olika brister som finns på tagna prov. Om kriminalteknikerna på kriminalteknikavdelningen upptäcker brister som upprepningsvis förekommer i samband med tagna prover ordnas individuell utbildning för de som tagit proverna. (Anonym källa inom polisen, 2020.)

3 FENOMENOGRAFI SOM UNDERSÖKNINGSMETOD

I denna undersökning har jag valt att använda mig av *fenomenografi* som undersökningsmetod. I undersökningen utgår jag från att studera två enskilda ordningspolisers samt en kriminalteknikers uppfattningar och hur de upplever ett fenomen. De centrala fenomenen i denna undersökning tangerar undersökningsfrågorna, uppfattningar kring fortbildning inom teknisk brottsplatsundersökning, samt vilka faktorer som kan ligga bakom eventuella brister vid utförandet av undersökningar. I undersökningen framkommer tolkningar och *hermeneutik* har därför använts som stödvetenskap, vilket är en tolkningslära för att förstå olika uppfattningar. (Patel & Davidson, 2011, s. 28, 32.)

3.1 Fenomenografi

Fenomenografi kan beskrivas med begreppet *uppfattning* som det mest centrala. Fenomenografi är en kvalitativ forskningsmetod, i vilken syftet är att studera uppfattningar hos människor i ett visst tillstånd i vilket det centrala är det uppfattade innehållet. En kvalitativ undersökningsmetod innebär att man har närhet till forskningsobjektet. Forskningsobjekten är färre jämfört med i kvantitativa metoder, i vilka det ofta behövs många respondenter. I den kvantitativa metoden är man intresserad av att reda ut exempelvis mängder och frekvenser medan man i den kvalitativa metoden intresserar sig exempelvis för likheter och olikheter. (Lantz (1993, s.71; Kroksmark, 2007, s. 5–6.)

Fenomenografi skall uppfattas som en vetenskaplig rotation eller rörelse. Svaret på en fråga kan inte direkt hittas, utan fenomenografin öppnar upp för problemområden och tolkningar som ger en specifik betydelse åt kunskapsbegreppet. Kroksmark förklarar fenomenografin som ett föreställande. Fenomenografins fordran är inte att ta fram hur något egentligen är, utan istället försöka förstå hur något kan vara i ett mänskligt perspektiv. (Kroksmark, 2007, s. 5–6.)

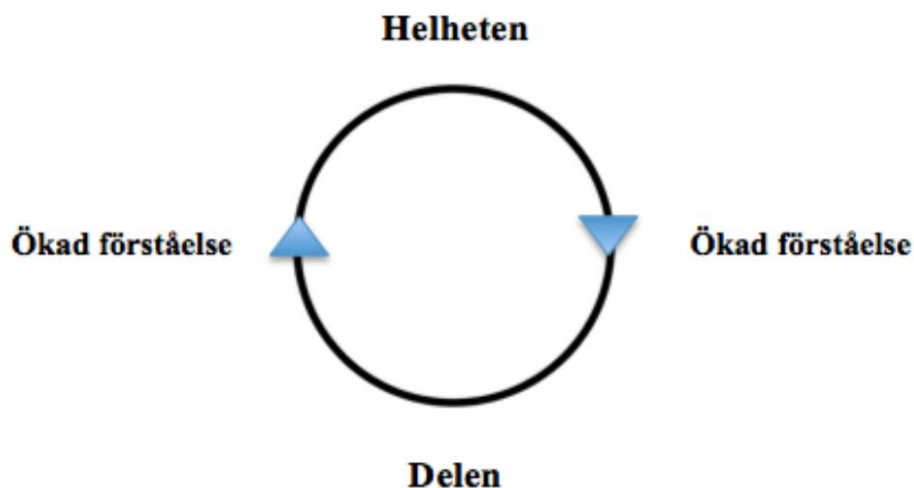
Patel och Davidson (2011) skriver att människors uppfattningar förändras genom utveckling och lärande. Därför syftar man inte genom fenomenografin till att hitta den slutgiltiga teorin,

utan teorin skall kunna vara i rörelse. Inom den kvalitativa forskningsmetoden sker insamlingen av forskningsobjektet exempelvis genom intervju där respondenten med egna ord beskriver sin uppfattning av ett fenomen. Efter att intervjuerna är insamlade och transkriberade börjar den fenomenografiska analysen som kan delas in i fyra olika steg. Till det första skedet hör att bekanta sig med materialet och försöka få en helhetsbild. Till det andra skedet hör att undersökaren observerar likheter och olikheter i respondenternas utsago. I det tredje skedet kategoriseras de olika och lika uppfattningarna och till slut studeras det bakomliggande kategorisystemet. Detta fyra stegs förlopp innebär att undersökaren går in på djupet i det insamlade materialet och materialets mönster blir tydliga genom noggranna iakttagelser. (Patel och Davidson, 2011, s. 32–33.)

Genom en simplificering av det hela kan man beskriva fenomenografisk undersökning till att undersökaren först iakttar uppfattningar om ett fenomen som det förekommer olika uppfattningar om. Undersökaren läser sedan in sig på ämnet och därifrån färdigställer frågeställningar utifrån det fenomenografiska perspektivet. Efteråt samlas intervjuer in från olika respondenter som beskriver sin egen uppfattning om det som undersöks. Till slut indelas respondenternas uppfattningar enligt innebörden som det undersökta får fram genom de olika uppfattningarna. (Ahonen, 1994.)

3.2 Hermeneutik

Fenomenografisk undersökning grundar sig på tolkningar, så därför bör undersökaren använda sig av stödvetenskapen *hermeneutik* i undersökningen. Patel och Davidson (2011) beskriver hermeneutik som positivismens motsats. Inom positivismen strävar man efter att grunda tänkandet på fakta, medan man inom hermeneutiken studerar, tolkar och försöker förstå förutsättningar för den mänskliga existensen. Den hermeneutiska metoden utgår från att forskaren genom subjektiv förståelse närmar sig forskningsobjektet. Forskaren försöker genom hermeneutiken se helheten i forskningsproblemet. I figuren nedan (figur 2) förklaras detta genom den *hermeneutiska cirkeln*. *Helheten* står för den befintliga förståelsehorisonten hos undersökaren och *delen* i cirkeln står för den specifika del undersökaren undersöker i materialet för att bilda sig en djupare uppfattning. Den hermeneutiska cirkeln ger en så fullständig förståelse som möjligt när forskaren tolkar materialet. Hermeneutiken går ut på att undersökaren tolkar de insamlade transkriberade intervjuerna och utifrån dem försöker förstå helheten. Därefter väljer undersökaren ut olika delar av intervjuerna för att igen öka förståelsen. Inom hermeneutiken handlar det inte om att förklara ett fenomen, utan istället om att förstå. (Patel & Davidson, 2011, s. 28–29.)

Figur 2: Hermeneutiska cirkeln. Sam Foged Jensen, Fejes (2015) och Giljes (2007).

4 MATERIAL OCH ANALYSMETOD

I material och analysmetodkapitlet redogörs för hur jag med hjälp av den fenomenografiska metoden genomförde undersökningen. I kapitlet beskrivs hur själva undersökningsprocessen gått till och hur jag analyserat det insamlade materialet. I kapitlet redogörs också för lärdomsprovets forskningsetiska principer samt lärdomsprovets validitet och reliabilitet.

4.1 Materialinsamling

I denna undersökning har använts fysiska intervjuer som materialinsamlingsmetod. Istället för att använda mig av enkäter valde jag intervjuer för att på ett bättre sätt få fram ett kvalitativt resultat i skriftlig form. Intervjuerna har transkriberats till text och senare analyserats genom fyra stegs modellen (*se delkapitel 3.1*).

Med hjälp av kvalitativa intervjuer har respondenterna fått möjlighet att svara med egna ord och på detta sätt har jag fått fram respondenternas upplevelser. Respondenterna har före intervjun fått ta del av frågorna för att kunna förbereda sig. Intervjufrågorna har kategoriserats i fyra olika teman, *respondentens bakgrund*, *teknisk brottsplatsundersökning* och *fortbildning*. På detta sätt har jag uppnått så kallade semistrukturerade intervjuer och respondenterna har haft en stor frihet att utforma svaren. (Patel & Davidson, 2011, s. 81–82.)

Genom semistrukturerade intervjuer gör intervjuaren en lista över ämnen eller teman som skall behandlas, men ändå ges respondenten stor frihet att forma sina svar. Även om frågorna kommer i en bestämd ordning så behöver den ordningen inte följas. Intervjuaren har sina

teman som skall behandlas och behöver kontrollera så att alla frågor blir besvarade. Om respondenten redan svarat på en fråga i en annan kan man hoppa över just den frågan. Syftet med en kvalitativ intervju är att upptäcka respondentens uppfattningar om ett specifikt fenomen. Med det menas att det inte kan färdigställas svarsmöjligheter åt respondenten eller tas fram vad som är det "sanna" svaret på en ställd fråga. (Patel & Davidson, 2011, s 82.)

För att få svar på mina frågeställningar om behov av fortbildning och eventuella utvecklingsområden valde jag att intervjua två ordningspoliser och en kriminaltekniker. Jag riktade speciellt frågeställningen om eventuella brister till kriminalteknikern och frågan om behov av fortbildning till ordningspoliserna. Ordningspoliserna jag valt ut är erfarna och har under en lång tid arbetat inom övervaknings- och alarmverksamheten. Kriminalteknikern har en lång erfarenhet av teknisk brottsplatsundersökning och känner bra till polisverksamheten i hela Mellersta Österbotten.

Jag intervjuade mina respondenter enskilt ansikte mot ansikte i ett tyst rum för att inte bli störd. I början av intervjun förklarade jag för respondenten hur intervjun kommer att gå till och jag gav också en kopia av intervjufrågorna till respondenterna så att de själva kunde följa med. Jag kunde lägga märke till yttre omständigheter som till exempel kroppsspråket hos respondenten. Mina intervjuer ljudinspelades så att jag själv kunde vara närvarande och iaktta respondenten under intervjutillfället. De tre intervjuernas längd varierade mellan 15–30 minuter och det transkriberade materialet uppgick totalt till 13 sidor text.

4.2 Analys

Efter att jag insamlat mitt empiriska material började jag med den kvalitativa bearbetningen av materialet. Enligt Ahrne och Svensson (2015) kan man skapa en vetenskaplig analys genom tre olika handlingar, sortering, reducering och argumentering. Jag började med att läsa igenom de transkriberade intervjuerna upprepade gånger och jämföra de tre intervjuerna med varandra. Intervjuerna delades upp i mindre bitar, för att kunna analysera in på djupet. Jag "kodade" materialet genom att understreka de viktigaste likheterna och skillnaderna. Från respondenternas svar tog jag också ut citat som tydligt beskrev deras upplevelser. Begrepp som ofta kom fram i respondenternas svar tog jag fasta på och samlade dem kategoriskt. (Ahrne & Svensson, 2015, s 220 – 225.)

Intervjun indelades i följande kategorier:

- *Befattning*, i den kategorin ville jag ta reda på respondentens bakgrund och erfarenhet. Respondenten fick svara på vilken utbildning hen har och hur länge hen

har tjänstgjort som polis. Detta gjorde jag för att också öka undersökningens trovärdighet.

- *Teknisk brottsplatsundersökning.* Inom denna kategori ville jag ta reda på respondentens upplevelser om sin egen samt kollegornas kunskaper gällande utförande av teknisk brottsplatsundersökning. Jag ville också ta reda på faktorer som kan ligga bakom eventuella brister vid utförande av teknisk brottsplatsundersökning.
- *Fortbildning.* Inom denna kategori ville jag få ut vilka tankar och upplevelser respondenten har gällande fortbildning, både i frågan om de tycker att det ordnas tillräckligt med fortbildning men också om de upplever att det skulle behövas mer.

I material som samlats in genom kvalitativa intervjuer kommer ofta sådant med som inte har relevans i undersökningen, det vill säga material som inte kommer till användning. I det andra skedet, *reducering* valde jag bort den del av materialet som inte behövdes. Genom reduceringen fick jag fram stycken som mer intresserade och som senare användes i resultatkapitlet. Under reduceringsprocessen är det viktigt att ha frågeställningarna i tankarna så att det inte väljs bort fel material. (Ahrne & Svensson, 2015, s 228 – 229.)

Den sista punkten som Ahrne och Svensson (2015) lyfter fram är *argumenteringen*. Argumenteringen innebär att man lyfter fram grund för det insamlade materialet. Det handlar om en installation om påståenden och diskussion för att övertyga. Undersökaren beskriver de uppfattningar som undersökts. Argumenteringen har i denna undersökning beaktats genom att jag i slutdiskussionen har diskuterat för resultatets påståenden med stöd av erkänd teori. (Ahrne & Svensson, 2015, s 231 – 235.)

4.3 Reliabilitet och validitet

Reliabilitet handlar om instrumentets eller metodens tillförlitlighet. För att uppnå ett resultat med stark reliabilitet krävs det att respondenterna inte är styrda av mig som undersökare vid intervjutillfället. Undersökaren kan påverka respondenten så att denne omedvetet eller medvetet svarar på ett sätt som förväntas. Om respondenten blir påverkad på det sättet kan dennes riktiga ”sanning” bli osagd. Detta kallas för *intervjuareffekt*. Vid intervjutillfället behöver undersökaren vara noggrann, tränad och medveten om reliabilitet för att undvika att respondenten påverkas av undersökarens uppträdanden. Av respondenten förväntas dennes ”sanning”. *Validitet* handlar om trovärdighet kring hela forskningsprocessen och dess resultat. För att uppnå stark validitet behöver till exempel intervjufrågorna vara öppna så att respondenten kan svara med sina egna ord. Före jag utförde mina intervjuer har jag grundligt

satt mig in i ämnet för att öka min egen kunskap, vilket i sin tur har påverkat undersökningens validitet. (Ahonen, 1994, s. 123; Patel & Davidson, 2011, s. 103–107.)

4.4 Forskningsetik

Patel och Davidson (2011) lyfter fram fyra etikregler som formulerats av Vetenskapsrådet. Vetenskapsrådet är den myndighet i Sverige som ansvarar för frågor om etiska krav på forskning. De fyra etiska huvudkraven är: *Informationskravet*, vilket betyder att undersökaren behöver informera personer som berörs av undersökningens syfte. *Samtyckeskravet* betyder att samtycke behövs av alla som deltar i undersökningen. Deltagarna skall själva få bestämma om de vill vara med i undersökningen eller inte. *Konfidentialitetskravet* betyder att alla som medverkar i undersökningen skall ha möjlighet att vara och förbli anonyma. Den medverkarens uppgifter får inte läcka ut. *Nyttjandekravet* som det sista etiska kravet och betyder att uppgifterna som insamlats enbart får användas till forskningsändamålet. (Patel & Davidson, 2011, s. 62–63.)

I denna undersökning har alla respondenter blivit informerade om syftet med undersökningen. Respondenterna har getts möjlighet att fundera över sitt deltagande i undersökningen och därmed haft möjlighet att inte delta, så deltagande ha skett med respondentens egen fria vilja. All information som samlats in från respondenterna har behandlats konfidentiellt och respondenterna har meddelats om sin anonyma ställning. Respondenterna har också blivit informerade om nyttjandekravet, det vill säga att materialet endast kommer att användas till forskningsändamålet. Vidare har informerats på vilket sätt respondenterna kan ta del av materialet när det publicerats.

5 RESULTAT

I detta kapitel presenteras resultatet från intervjumaterialet. Resultatkapitlet är indelat i fyra delkapitel; *respondentens bakgrund*, *teknisk brottsplatsundersökning* och *fortbildning*. Dessa fyra kapitel utgörs av kategorierna som intervjun indelades i. För att underlätta för läsaren har respondenterna namngetts med respondent 1–3 (*se tabell 1, nedan*).

5.1 Respondentens bakgrund

Den första faktorn som jag ville få fram var hur lång erfarenhet respektive poliser har inom polisorganisationen. Respondenterna har mellan 13–32 års arbetserfarenhet. Två av respondenterna arbetar som överkonstapel och har därmed utfört underbefälsutbildningen. Respondent 3 har också gått många andra kurser inom polisen under åren.

Respondent 1	Överkonstapel	13 tjänsteår som polis
Respondent 2	Äldre konstapel	15 tjänsteår som polis
Respondent 3	Kriminalöverkonstapel	32 tjänsteår som polis

Tabell 1: Lista över respondenter.

5.2 Teknisk brottsplatsundersökning

För att ordningspoliser skall kunna utföra tekniska brottsplatsundersökningar behövs material och verktyg. I varje polisbil finns en undersökningsväska i vilken allt material skall finnas. I avsnitt 2.3.1–2.3.5 lyfts fram de vanligaste spåren som ordningspoliser tillvaratar från brottsplatser. För att tillvarata spår behövs bland annat förseglingsbara påsar, bomullspinnar, kamera, linjal, gummihandskar, munskydd och sterilt vatten. Jag ville ta reda på om ordningspoliserna upplever att de har de material och verktyg som krävs för utförande av teknisk brottsplatsundersökning vid egendomsbrott. Vidare ville jag veta kriminalteknikerns uppfattning om tillgången av material och verktyg för ordningspoliser. Det är kriminalteknikavdelningen som utarbetat innehållet i undersökningsväskorna och de skall också se till att material och verktyg finns till förfogande för ordningspoliserna. Det hör dock till den enskilda polisen att fylla på undersökningsväskan med material och verktyg.

Respondent 3 nämner i exempel 3 att det i varje polisbil borde finnas en ansvarig för undersökningsväskan. Den ansvarige skulle före arbetsskiftet börjar behöva se till att allt material som skall finnas i väskan finns där. I undersökningsväskan finns en lista på vad väskan skall innehålla. Respondent 1 och 2 uppger ändå i exempel 1 och 2 att material och verktyg finns att tillgå men att väskorna inte alltid blivit påfyllda av ordningspoliser.

Exempel 1:

Ja vi har bra omfattande utrustning tycker jag vid den här brottsplatsundersökningsväskan som finns i alla patrullbilar. Närmaste problemet har varit att det funnits vissa brister i att väskorna inte har blivit påfyllda helt enkelt. Det skulle behöva vara ännu tydligare vem som har hand om undersökningsväskorna, det har varit oftast problemet när man kommit till en brottsplats och där märker man att nu är DNA-bomullspinnarna slut och det var just de vi skulle ha behövt. (Respondent 1, 2020).

Exempel 2:

Jo, jag upplever nog att vi har det, eller åtminstone att vi har möjlighet att få tag i material. Nödvändigtvis kanske inte alltid med oss i bilen men det finns att tillgå, jo. (Respondent 2, 2020).

Exempel 3:

Jo det har de nog. Vi på kriminalteknikavdelningen har själva gjort undersökningsväskorna åt ordningspoliserna. Väskorna borde finnas i varje. Men utrustning har de nog och vi har också ett skåp där de får fylla på allting. Allt som de behöver finns nog till handa, det är inte frågan om det. Varenda bil borde ha en som är ansvarig för väskorna och det är den personen som i princip också ansvarar för att brottsutredningsväskorna är i skick. I väskan finns också en lista över vad som väskan skall innehålla. (Respondent 3, 2020).

I exempel 1 nämns att det funnits vissa brister i att väskornas innehåll inte varit komplett. Vissa material har saknats när de skulle behövas vilket har ställt till problem vid brottsplatsundersökningar. Enligt utsago i exempel 1 och 2 kan problemet som beskrivs inte tolkas som att det skulle vara unikt i Mellersta Österbottens polisinrättning. Därmed tolkar jag att detta kan vara ett allmänt problem på polisinrättningar.

I det följande ville jag ta reda på hur ordningspoliserna upplever sin egen *kunskap* att utföra teknisk brottsplatsundersökning vid egendomsbrott. I kapitel 1 framgår vad som stadgats i Polisstyrelsen föreskrift (2020/2013/4592) om att varje polisman skall kunna utföra teknisk brottsplatsundersökning på grundnivå. Polisen är också skyldig att utföra teknisk brottsplatsundersökning om man genom undersökningen kan fastslå ett brott eller en händelse. I avsnitt 2.4.1 framgår att det är Polisyrkeshögskolan som ansvarar för att studerande skall få grundläggande utbildning i teknisk brottsplatsundersökning. Alla poliser som avlagt polisexamen skall ha expertis att utföra teknisk brottsplatsundersökning på grundnivå i samband med brotts-, olycks- eller andra händelser.

Respondent 1 och 2 anser själva att de har den kunskapsnivå som krävs för att utföra teknisk brottsplatsundersökning i samband med egendomsbrott. Respondent 2 uppger i exempel 5 att det alltid brukar finnas någon på arbetsskiftet som besitter den kunskapen om hen inte själv gör det. Respondent 3 uppger i exempel 6 att kunskapsmedianen har stigit hos ordningspoliserna. Hen berättar också att unga poliser oftast har kunskapen genom sin relativt färsk utbildning.

Exempel 4:

Ja jag har de här kunskaperna som jag anser att krävs, åtminstone i de grundläggande undersökningarna i normala egendomsbrott, absolut. (Respondent 1, 2020).

Exempel 5:

Nog i de flesta egendomsrutinuppdrag jo. Där är det lite så att om inte jag eller patrullkompisen besitter den kunskapen så finns det garanterat någon som är på skiftet i arbetet som man kan rådfråga. (Respondent 2, 2020).

Exempel 6:

Det är nog stor skillnad beroende på vem som råkar vara på jobb. Jag skulle säga att nyare poliser som kommer från skolan, som är ute och praktiserar, så de har nog kunskapen. De har nog fått veta hur man ska göra, men många gånger då de kommer ut på fältet och jobbar med äldre poliser så får man bara hoppas att de får jobba med bra äldre poliser som har en vilja att dela med sig av sina erfarenheter till de nya poliserna. Överlag tycker jag att kunskapsmedianen har stigit hos poliser, det har blivit bättre och blir hela tiden bättre. Det har så mycket med inställningen att göra, gör vi eller gör vi inte. (Respondent 3, 2020).

Min första undersökningsfråga i denna undersökning gäller: Vilka faktorer som kan ligga bakom eventuella *brister* i teknisk brottsplatsundersökning utförda av ordningspoliser.

Utvecklingsområden finns. Det kunde alla respondenter medge. Däremot har de lite olika syn på vilka faktorer som kan ligga bakom bristerna. Respondent 1 och 2 nämner rädslan som en faktor, det vill säga rädslan att göra fel. Respondent 1 funderar i exempel 7 kring kunskapsnivån hos ordningspoliserna, men uppger ändå att hen tror att alla inom övervakning- och alarmverksamheten har en grundläggande kunskap. Vidare uppger respondent 1 att det kan ha att göra med skyddsutrustningen som skall användas och att det ibland kan bli krångligt att behöva använda skyddsmask och gummihandskar. Respondent 1 upplever också resursbrist som en faktor till brister. På Mellersta Österbottens fältchefsområde kan det ibland vara endast en patrull på ett stort område och detta kan göra att ordningspoliserna kan känna sig stressade att åka på ett annat uppdrag och att det därför uppstår brister.

Respondent 2 uppger i exempel 8 att rutinen är en faktor. Ordningspoliserna gör inte teknisk brottsplatsundersökning så ofta, vilket gör att kunskapen faller i glömska. Angående resursfrågan beskriver respondent 2 ännu i exempel 8 att det varierar från dag till dag. Ibland finns endast en patrullbil på ett stort område, vilket gör att patrullen inte hinner eller kan sätta ner tid för att göra en noggrann undersökning. Respondent 1 är i exempel 7 inne på samma sak angående resursfrågan. Om det endast finns en patrullbil på ett stort område vill ordningspoliser snabbt göra sig fria från uppdraget så att man kan utföra andra uppdrag. Respondent 1 upplever att det finns en viss tidspress vilket gör att arbetsron försämras.

Exempel 7:

Förstås kommer man in på detta med kunskapsnivå också att till exempel inom den här fotograferingen, de enskilda patrullmedlemmarna tar väldigt bra närbilder av allting men det saknas helhetsfotografier över det området, det kan vara en sak..... Det kanske också finns lite rädsla att göra fel, jag vet med mig själv så jag går nog jätteförsiktigt in på en brottsplats och tänker att jag måste se mig för så att jag inte trampar mitt i något viktigt spår och så vidare. Det beror så mycket på vilken typ av brott det är frågan om, om det är något mer avancerat brott så nog märker man på sig själv och kollegerna att de blir försiktiga.

Jag antar att det kan finnas en del brister, en faktor kan vara att patrullen på plats upplever att de snabbt vill göra sig fria från uppdraget, det kan vara att de är enda patrullen på området eller närområdet i alla fall att de upplever en viss tidspress att de inte har arbetsro helt enkelt då kan det bli att det i en del skeden blir gjort för snabbt. Det blir inte gjort med den omsorg som det kanske skulle behövas. (Respondent 1, 2020).

Exempel 8:

Det ena är rutin, att det händer så pass sällan att man är lite obekvämt i situationen att "hur var det nu man skulle göra? Ska man göra så eller så?" En annan sak är delvis rädslan att man ska göra något fel. Att om man tar provet på fel sätt eller gör såhär så försämrar jag nu något för kommande utredningar?

Ett bra exempel nu under min femtonåriga karriär så har det varierat om provet ska sättas i papperspåse eller förslutningsbara påsar eller på vilket vis de ska tas om hand. Om man ännu tänker på resursfrågan så är det beroende lite från dag till dag. Här var jag jobbar nu i Jakobstad så

varierar det dagtid mellan 1–2 patruller som är här. I egendomsbrott så kommer anmälningarna ofta tidigt på morgonnatten eller då man kommer till dagsskifte. Om det är så att man är två patruller på jobb och det är en lugn dag så finns det gott om tid att sätta ner på det. Men om man är en patrull och det är andra uppdrag som väntar så kanske man inte kan och vill och ids lägga ner den tid som det skulle kräva. (Respondent 2, 2020).

Respondent 3 uppger kort att faktorerna handlar om vilja och kunskap.

Exempel 9:

Det är nog kunskap och vilja, fortfarande. En del tycker att det behövs, en del tycker inte att det behövs. ... Vill du någonting och vill du lära dig någonting så får du allt vad du behöver och så kan du göra det. Vill du inte och bryr du dig inte så är det så.

Nog förstår jag att när en ung polis kommer ut på fältet så är hundarna, hjälmarna, västarna och geväret det mest intressanta. Det är kul, det är spännande. Att pensla hit och dit är inte så spännande. (Respondent 3, 2020).

Respondent 3 arbetar som kriminaltekniker och tar emot test som tas ute på fältet, hen uppger att bristande skyddsutrustning är det vanligaste felet. Andra brister som hen får ta del av är att rapporteringen på polisens register är bristfälligt gjord.

Exempel 10:

Det är bättre att poliserna är ärliga och berättar om vad de gjort fel än att försöka skyla över det. Det är värre då om det börjar komma konstiga DNA-utlåtanden efter brottsplatsundersökning.

...då vi kommer på morgonen så tror vi att ingen varit där och vi plockar och penslar för att sedan på eftermiddagen få höra att fyra eller fem patruller redan varit där. Det är lite bittert. (Respondent 3, 2020).

Den första undersökningsfrågans svar tolkar jag som följande: Ordningpoliserna nämner begrepp som *rutin*, *rädsla*, *kunskapsnivå*, *komplikerat* samt *resursbrist*. Kriminalteknikern nämner kort begreppen *kunskap* och *vilja*. I exempel 8 nämner respondent 2 att ordningpoliserna utför teknisk brottsplatsundersökning så sällan, vilket gör att kunskapen hinner glömmas. En annan sak som hen nämner är rädslan att göra fel och på så sätt försämra

utredningen. I exempel 7 beskriver respondent 1 resursbrist. Om det endast finns en patrullbil på ett stort område vill ordningspoliser snabbt göra sig fri från uppdraget så att man kan utföra andra uppdrag. Respondent 1 upplever att det finns en viss tidspress, vilket gör att arbetsron försämras.

5.3 Fortbildning

Min andra undersökningsfråga i denna undersökning gäller om det finns behov av fortbildning beträffande teknisk brottsplatsundersökning på Mellersta Österbottens fältchefsområde. Alla tre respondenter anser att fortbildning är viktigt, främst för att upprätthålla kunskapsnivån.

I avsnitt 2.4.2 framkommer vilken utbildning som ordnats för ordningspoliser i Mellersta Österbotten gällande teknisk brottsplatsundersökning. Utbildningen *första patrull på plats* har hållits av distriktets kriminalteknikavdelning ungefär en gång per år sedan 2009. Maktmedelsdagar hålls två gånger per år och i samband med dessa så har det ordnats en punkt för teknisk brottsplatsundersökning.

I frågan om respondenterna upplever att det ordnas tillräckligt med fortbildning så svarar alla respondenter i exempel 11–13 att de önskar mer fortbildning. Respondent 2 och 3 nämner maktmedelsdagarna. I exempel 12 framkommer det att hen upplever dagarna som en väldigt viktig del av polisverksamheten, men om man ser till antalet uppdrag så görs det mycket mer brottsplatsundersökningar. Respondentens svar kan tolkas som att hen inte önskar att det dras ner på maktmedelsövningarna utan att mängden fortbildning generellt borde ökas för att ge utrymme för utbildning i teknisk brottsplatsundersökning.

Exempel 11:

Svårt att säga vad som är tillräckligt, jag tror att det inte finns någon realistisk möjlighet att man skulle få en alldeles heltäckande och tillräcklig fortbildning, men på en rätt okej nivå har det varit. (Respondent 1, 2020).

Exempel 12:

Jag tycker nog att man skulle kunna ha mer, det tycker jag. Vi har ju ca 2–3 maktmedelsdagar per år på fältet. Det är en väldigt viktig del av vår verksamhet, men om man ser till antalet uppdrag så gör vi mycket mer brottsplatsundersökningar. (Respondent 2, 2020).

Exempel 13:

Jag tycker att de ordnas för lite fortbildning, Om man jämför med fortbildning i maktmedel, skjutning, brottning osv så det återkommer konstant, två gånger per år. (Respondent 3, 2020).

Respondenterna upplever att det finns ett behov av fortbildning och speciellt respondent 1 och 2 önskar *repetition* av grundläggande saker.

Exempel 14:

framförallt tror jag att fortbildning om nya metoder och ännu till repetition är ganska viktig. Jag upplever själv att om jag inte får repetition i vissa moment så är det bara så att det glöms bort efter hand, i övrigt bara nästan repetition av det som man fått på grundutbildningen, helt basic saker.

Jag tror att man kan säga att det alltid finns behov av fortbildning, det krävs ganska mycket av den första patrullen på plats nuförtiden att de klarar av många olika moment och med det här vad de måste göra med en stor noggrannhet. I kort skulle jag säga ja att det alltid kommer att finnas behov av fortbildning. (Respondent 1, 2020).

Exempel 15:

I samband med de andra utbildningarna skulle man bra kunna ha korta punkter med repetition om teknisk brottsplatsundersökning. Det behöver inte heller vara någon lång utbildning. Framförallt att få repetitionen hur man ska göra. (Respondent 2, 2020).

Respondenterna 2 och 3 önskar också fler praktiska övningar istället för teoriundervisning.

Exempel 16:

Istället för teoriundervisning skulle det vara praktiska övningar. Om man t.ex. ser på fotograferingen så många vet inte vad man ska fotografera, hur, vad ska synas och vad är viktigt, helt grundläggande saker. (Respondent 3, 2020).

Exempel 17:

Det är kanske något mer som behövs än en 100-sidig teoribeskrivning som jag skulle vilja påstå att ingen ändå läser. (Respondent 2, 2020).

I teoridelen avsnitt 2.4.2 framkommer att det har ordnats utbildning ungefär en gång per år. Respondent 1 uppger att hen under sina 13 år inom polisen varit på någon enstaka utbildning om teknisk brottsplatsundersökning som inrättningen har ordnat. Den senaste utbildningen om första patrull på plats har hen fått i grundutbildningen på Polisyrkeshögskolan. Respondent 2 uppger i exempel 19 att hen för 5–7 år sedan deltagit i en utbildning som poliserna på kriminaltekniken ordnade om hur man skall fotografera. Efter det så har hen deltagit i någon utbildning som hållits av ordningspoliserna.

Exempel 18:

Jag har inte varit själv på någon utbildning om första patrullens verksamhet vid brottsplatsundersökning, den utbildningen jag har fått är egentligen från grundutbildningen som börjar vara jättelänge sedan. Något har jag varit på men det är något i mindre utsträckning som inrättningen har ordnat, någon annan utbildning har jag inte fått. (Respondent 1, 2020).

Exempel 19:

Det är nog väldigt länge sedan. Det är 5–7 år sedan som tekniken höll en hel del utbildningar om hur man ska och inte ska fotografera. Det var en viktig punkt då. Efter det har det på något sätt, åtminstone under skolningsdagarna, varit folk från fältet som dragit fältets skolningar. Det är ju kanske inte den rätta utvecklingen, tror jag i alla fall. (Respondent 2, 2020).

Svaret på den andra undersökningsfrågan kunde tolkas enligt följande: Alla respondenter anser att det finns behov av fortbildning beträffande teknisk brottsplatsundersökning. Respondenterna specificerade med att det framförallt behövs fortbildning i repetition kring de grundläggande sakerna. Respondenten i exempel 14 var av den åsikten att det alltid kommer att finnas behov av fortbildning, eftersom det krävs så bred kunskap av ordningspoliserna. Respondenterna nämner maktmedelsdagarna som bra och viktiga, men önskar att det i samband med dessa kunde ordnas mer praktisk fortbildning i teknisk brottsplatsundersökning.

6 SAMMANFATTNING OCH AVSLUTANDE DISKUSSION

Syftet med detta lärdomsprov var att undersöka om det finns brister i och behov av fortbildning beträffande teknisk brottsplatsundersökning för ordningspoliser på Mellersta Österbottens fältchefsområde. För att undersöka det valda syftet framställde jag två undersökningsfrågor.

Den första undersökningsfrågan gällde, vilka faktorer som kan ligga bakom eventuella brister i teknisk brottsplatsundersökning utförda av ordningspoliser. Den andra frågan gällande om det finns det behov av fortbildning beträffande teknisk brottsplatsundersökning på Mellersta Österbottens fältchefsområde. För att få svar på mina undersökningsfrågor utfördes semistrukturerade intervjuer med tre poliser, två ordningspoliser och en kriminaltekniker. Intervjun gick bra och jag fick ett brett material att utgå ifrån. Under analysen av intervjuerna uppstod inga problem. En del av materialet togs bort, eftersom det saknade relevans i undersökningen. Som jag nämnt i delkapitel 4.2, indelades intervjuerna i tre olika kategorier, befattning, teknisk brottsplatsundersökning och fortbildning. Även fast jag kategoriserat intervjufrågorna så levde intervjun fritt. En del frågor blev besvarade fast jag inte ställt dem. Jag tyckte att analysen av materialet blev enklare när det fanns någon slags kategorigrund att utgå ifrån. Resultatet som kommit fram i undersökningen var som jag delvis hade förväntat men det kom även fram saker som jag inte riktigt hade tänkt på förut.

Denna undersökning är utförd på Mellersta Österbottens fältchefsområde men detta undersökningsresultat kunde utnyttjas i utvecklingssyfte på vilket polisdistrikt som helst i Finland. Samma typ av utvecklingsbehov finns möjligen på andra distrikt. Resultatet av detta arbete belyser att förhållandet bland ordningspoliser, tidsbrist, osäkerhet, bristande kunskap eller bristande vilja gör att första patrullens verksamhet på en brottsplats inte alltid blir så bra utförd som det kunde bli. Därför kunde detta lärdomsprov eventuellt bli ett uppslag för en repetitionskurs vid Polisyreshögskolan. Polisyreshögskolan ordnar regelbundet svenskspråkig fortbildning för poliser. Detta lärdomsprov kunde vara till hjälp för planeringen samt marknadsföringen för en kurs om teknisk brottsplatsundersökning för ordningspoliser.

Exempel på vidare undersökningar utifrån detta arbete kunde vara att undersöka på vilket sätt ett tätare samarbete mellan polisavdelningarna samt hur regelbunden feedback kunde öka motivationen och viljan för ordningspoliser att göra ett bra arbete. Ett operationellt

lärdomsprov kunde också utarbetas utifrån denna undersökning genom att skapa fortbildningsmaterial angående teknisk brottsplatsundersökning för ordningspoliser.

Nu i efterhand när jag har gjort denna undersökning kan jag konstatera att upplägget blev som jag planerade från början. En del förändringar har gjorts men helheten är som jag förväntade mig. Jag har skrivit ett lärdomsprov inom tidigare utbildningar och har från dessa studier haft en viss fördel. Jag kände till de olika skeden i hur man bygger upp ett lärdomsprov och vad som krävs. Jag är nöjd med undersökningen och hoppas att undersökningen kan komma till nytta i olika sammanhang.

REFERENSER

Ahonen, S., Saari, S., Syrjälä, L., & Syrjäläinen Eija. (1994). *Laadullisen tutkimuksen työtapa*. Helsingfors: Kirjayhtymä OY

Ahrne, G., & Svensson, P. (2015). *Handbok i kvalitativa metoder*. Stockholm: Liber AB

Himberg, K. (2002). *Tekninen rikostutkinta*. Poliisiammattikorkeakoulun oppikirjat

Kilpiäinen, E. (2016). *Rikospaikkatutkinnan laatu – Kartoitus teknisen rikostutkinnan tasosta Hämeenlinnan poliisiaseman valvonta- ja hälytyssektorissa*. Lärdomsprov, Polisyreshögskolan. Tammerfors

Kroksmark, T. (2007). Fenomenografisk didaktik, en didaktisk möjlighet. *Didaktisk tidskrift*. Jönköping: Högskolan för lärande och kommunikation

Kupper, T. Olsson, J. (2013). *Grundläggande kriminalteknik - Andra upplagan*: Jure förlag, Stockholm

Kvale, S & Brinkman, S. (2017). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. (3:5 uppl.). Lund: Studentlitteratur

Lantz, A. (1993). *Intervjumethodik*. Lund: Studentlitteratur

Patel, R. & Davidson, B. (2011). *Forskningsmethodikens grunder. Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. 4:7 uppl. Lund: Studentlitteratur

Polisen, 2018. Hämtad 12.9.2019 från:

https://www.poliisi.fi/brott/teknisk_brottsundersokning

Polisstyrelsens föreskrift (2020/2013/4592). *Ordnanande av teknisk brottsundersökning*.

Polisens inre nätverk Sinetti. Hämtat: 10.9.2019

Sandström, F. (1999). Hämtad 1.2.2020 från:

<http://www.geonord.org/fluorescens/fluorescens.html>

Skoglund, C. (2012). *Hermeneutik i praktiken. En kortfattad sammanfattning av hur en hermeneutisk forskningsprocess kan gå till*. Hämtad 13.6.2018 från: http://www.c-skoglund.se/Crister_Skoglund/Egna_Texter/Poster/2012/11/21_Hermeneutik_i_praktiken_files/Hermeneutik%20i%20praktiken.pdf

Statens kriminaltekniska laboratorium. (2011). *Fälthandbok för kriminaltekniska platsundersökningar–Råd till förste polis på plats, checklista och instruktioner, kriminaltekniker och annan polispersonal*. Statens kriminaltekniska laboratorium – SKL

Statens kriminaltekniska laboratorium. (2014). *Kriminalteknik–Faktahandbok för brottsplatsundersökare, kriminalpoliser, åklagare med flera*. Statens kriminaltekniska laboratorium – SKL

Finlands författningssamling

Finlex. *Förundersökningslag*. Finlex (805/2011). Hämtad 12.10.2019 från:
<https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2011/20110805>

Finlex. *Polisförvaltningslag*. Finlex (110/1992). Hämtad 12.10.2019 från:
<https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1992/19920110>

Finlex. *Polislag*. Finlex (872/2011). Hämtad 12.10.2019 från:
<https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2011/20110872>

Finlex. *Tvångsmedelslag*. Finlex (806/2011). Hämtad 12.10.2019 från:
<https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2011/20110806>

BILAGOR

BILAGA 1

INTERVJUFRÅGOR Ordningsspoliser

Respondentens bakgrund

1. Vilken befattning har du?
2. Hur länge har du arbetat som polis?
3. När gick du polisutbildningen och har du vidareutbildat dig efter att du fick examen?

Teknisk brottsplatsundersökning

4. Upplever du att ni har de verktyg och material som krävs för utförande av teknisk brottsplatsundersökning vid egendomsbrott?
5. Anser du att du har de kunskaper som krävs för att utföra teknisk brottsplatsundersökning vid egendomsbrott?
6. Vilka faktorer tror du kan ligga bakom eventuella brister inom teknisk brottsplatsundersökning utförda av ordningsspoliser?

Fortbildning

7. Anser du att det på er inrättning ordnas tillräckligt med fortbildning gällande teknisk brottsplatsundersökning?
8. Upplever du att det finns behov av fortbildning gällande teknisk brottsplatsundersökning?
9. Vilken typ av fortbildning önskar du att det ordnades?

BILAGA 2

INTERVJUFRÅGOR Kriminaltekniker

Respondentens bakgrund

1. Vilken befattning har du?
2. Hur länge har du arbetat som polis?
3. När gick du polisutbildningen och har du vidareutbildat dig efter att du fick examen?

Teknisk brottsplatsundersökning

4. Hur upplever du ordningspolisers kunskap gällande utförande av teknisk brottsplatsundersökning vid egendomsbrott?
5. Upplever du att ordningspoliser har de verktyg och material som krävs för utförande av teknisk brottsplatsundersökning vid egendomsbrott?
6. Vilka faktorer tror du kan ligga bakom eventuella brister inom teknisk brottsplatsundersökning utförda av ordningspoliser?

Fortbildning

7. Anser du att det på er inrättning ordnas tillräckligt med fortbildning gällande teknisk brottsplatsundersökning?
8. Upplever du att det finns behov av fortbildning gällande teknisk brottsplatsundersökning?
9. Vilken typ av fortbildning önskar du att det ordnades?